

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában

131. szám.

BRASSÓ, Csütörtök, november 12-én.

I-ső évfolyam 1885.

Brassó, 1885. november 11.

Szabad-e, lehet-e büntetlenül megtámadni, megsérteni a magyar államot s annak képviselőjét szent-István koronájának országaiban? Ez a kérdés merült fel a horvátországi botrányok alkalmával.

Meggyalázták a magyar czimert, sárral dobálták az országot s annak kormányát. — A zágrábi törvényszék ezen utcai botrányhősök elítélésével nem felelt meg e kérdésre úgy, a mint arra felelni kötelessége lett volna. Magyarország s egyáltalában a magyar közvélemény elvárta volna a zágrábi törvényszéktől, hogy a botrányhősöket példásan fenytse meg. Az ország elvárta volna, hogy a büntetés oly súlytal nehezedjék a vad népre, mely proklamálja a magyar állam s czimerének sérthetlenségét; a mely hirdetője legyen az állam szentségének s napnál is fényesebben igazolja, hogy jaj annak, aki a magyar czimeren gyalázatot ejt.

Ez nem történt meg. A zágrábi törvényszék alig egy pár hétre-hónapra ítélte a tetteket. Mit jelent ez? Jelenti azt, hogy azok a bírák megfélemedtek kötelességükről; hogy ők maguk sem állanak azon a magaslaton, melyen az állampolgárnak az állammal szemben állania kell; de jelenti leginkább azt, hogy mint bírák nem a pártok fölött, hanem azok között állanak.

Épen ez volt a legnagyobb baj. Az a csöcselék bizott győzelmében s e bizalomból nyert bátorságot Starcevicz pártja az újabb botrányok provokálására.

Ha a törvényszék annak idején kiterjeszti a vizsgálatot a nép kedélyét felkorbácsolt gyalázatos izgatókra s részesíti őket azon büntetésben, melyet megérdemeltek volna, nem fordul vala másodszor is botrány elő a horvát parlamentben.

Az osztrák parlamentben előfordult, hogy a képviselők dulakodtak egymással; a francia kamarában hasonló lélekemelő jelenetek fordultak elő. De páratlanul áll a zágrábi tartománygyűlésen lefolyt jelenet. Horvátország első férfiát, a koronás király képviselőjét, gr. Khuen-Héderváry bánt majdnem tetteleg bántalmazták. Egy szerencsés véletlennek köszönhető, hogy meg nem ütötték. Formaliter azon-

ban kidobták a gyűlésből. Az olvasó emlékezni fog még azon botrányos esetre.

A sajtó s politikusok a legszigorubb eljárást követelték, nem volt párt, a mely nem sürgette volna a leghatározottabb, legszigorubb eljárást Horvátországgal szemben. Az általános vélemény a tartománygyűlés feloszlata volt, mert egy nép, a mely a szabadságot s alkotmányt nem tudja megbecsülni, a melyből teljesen hiányzik a törvény iránti tisztelet, a mely semmi respektussal az államhatalom iránt nem viseltetik, sőt minden alkalmat megragad elzenszénvének nyilvánítására: ily nép alkotmányt s szabadságot nem érdemel. Mi is azok között voltunk, kik a horvát alkotmány felüggesztését kértük volt. Ma is csak ugyanazon véleményen vagyunk. Ma is azt tartjuk, hogy ez volna nekik a legradikálisabb orvososság.

De Tisza szabadelvű s liberalizmusát nem áldozza fel a legvégsőig sem. Elnézte a horvát dolgokat s bizik az alkotmányos eszközökben. A tartománygyűlés elnöke büntető följelentést tett Starcevicz s társai ellen. A vizsgálat megindult ellenük s épen ma hozza a táviró azt a meglepő hirt, hogy a zágrábi törvényszék az államügyészség indítványára elhatározta, hogy Starcevicz és Grzanics képviselők vizsgálati fogságba helyezendők.

E hír meglepő, váratlanul jött. Ennyi erélyt nem tételeztünk fel a zágrábi törvényszéktől; az első eset után nem is lehetett feltelegeznünk. A törvényszék tehát többet tett, mint vártunk volna tőle. Nagy megnyugvással fogadjuk ezt s azt hiszük, hogy az egész ország is.

Ha felébred a horvát hatóságokban az állam iránti kötelességérzet, akkor van remény a helyzet változására. Ha a zágrábi törvényszék az első mulasztást most jóvá teszi, ki lehetünk békülve az ottani dolgokkal. Ezt pedig joggal várja el tőle az ország.

Belföld.

Tisza jubileuma. Makó város 8-án tartott közgyűlése Bánffy Gyula indítványára 61 szótöbbséggel elhatározta, hogy Tisza Kálmán hazafias nagy érdemeit méltatva, tíz éves miniszterelnöksége alkalmából üdvözlő feliratot intéz hozzá.

Szeben megye törvényhatósági bizottsága 9-én tartotta első közgyűlését az ujonnan épült megyeháza termében. Brennerberg Mór főispán tartalmas megnyitó beszédében e körülményre a jelen voltak figyelmét felhíván, kiemelte, hogy az új ház felszentelése kis családi ünnep jellegével bír, mely épen abba az időbe esik, a midőn az egész ország előkészületeket tesz arra, hogy Tisza Kálmán miniszterelnököt 10 éves miniszteri jubileuma alkalmából örömteljesen üdvözzölje. A főispán beszéde végén a drága hazát elítette, mire a közgyűlés lelkes éljenzésben tört ki.

Elfogott horvát képviselők. Hir szerint a zágrábi törvényszék az államügyészség indítványára Starcevicz Dávid s Grzanics tartománygyűlési képviselőket a tartománygyűlésben október 5-én történt kihágás miatt, 9-én délután vizsgálati fogságba helyezte. —

A keleti válság.

Konstantinápoly, nov. 10. A konferenzia nagy ülésén hir szerint azt indítványozzák, hogy a porta nevezzen ki ideiglenes kormányzót Kelet-Ruméliába és szólítsa föl Sándor fejedelmet, hogy míg a konferenzia tart, Szófiába térjen vissza, Radovicz német nagykövet Oroszország és Anglia nézeteit a kelet-ruméliai kérdésre vonatkozólag összhangzásba iparkodik hozni. Mint hirlik, Németország hajlandó az angol felfogáshoz csatlakozni.

Filippopolis, nov. 10. Tegnap a kelet-ruméliai mozgalom vezetői és orosz személyiségek közt — a kik közt az orosz főkonzulátus vezetésével megbízott Igelström is volt — értekezés folyt, melyen a kelet-ruméliaiakat ígérekkel igyekeztek megnyerni, de azok határozottan Sándor fejedelem mellett nyilatkoztak s egyszersmind ez ügyre vonatkozó minden további tárgyalásról lemondtak.

Megyei ügyek.

Brassómegye közigazgatási bizottságának gyűlése.

— 1885. november 9-én.

A közigazgatási bizottság Hétfőn, f. hó 9-én tartotta november havi ülését, melyen a főispán távollétében Roll Gyula kir. tanácsos-alispán elnökölt. A tiszviselők mind, a választott tagok közül 8 volt jelen. Mindenekelőtt a rendes havi jelentések olvastattak fel, u. m. kir. adófelügyelő, kir. tanfelügyelő, kir. ügyész, kir. főmérnök, árvaszéki elnök s t. főorvos, — mely jelentések semmi különöst nem tartalmaztak. Legfeljebb megemlítendő az orvos jelentéséből, hogy Brassó-, Fekete-halom-, Volkány- s Vidombákban a ronsoló

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Emlékbeszéd

Csia István, brassói állami elemi népiskolai vezértanító fölött.

Felolvastatott a brassó-megyei magy. tanítótestület 1885. évi november hó 5-én tartott közgyűlésén Zajzon János, brassói állami tanító által.

A t. tanítótestület választmánya egyik mult évi ülésének jegyzőkönyvi határozata értelmében, azon megtisztelő bizatásban részesültem, hogy néhai Csia István, volt pályatársunk fölött, e jelen gyűlés alkalmával „Emlékbeszédet” tartsak. Engedje meg tehát a t. közgyűlés, hogy a tisztelet és kegyelet érzelmeit ez alkalommal, a mint tudom, kifejezhesem, s az ő emlékének, bár nagyon rövidke időre, hódolhassak.

„Éltünk égő szövetséghez hasonló, mely majd lassabban, majd sebesen, de szüntelen fogy. Boldog, ki midőn létének e mulandóságára gondol, azzal vigasztalhatja magát, hogy sokaknak világított.”

És ő, a mi feledhetlen halottunk, néhai pályatársunk és jó barátunk, kit e most szép számban megjelent testület testéből oly váratlanul vágott ki a kérlelhetlen végzet, s kinek emlékére ezen ünnepélyes testület összejövetelünk alkalmából, ujjolag is néhány perczet szentelni erkölcsi és szent hazafiúi kötelességünknek tartjuk, vajjon, a mily dicső és magasztos ép oly tövises tanítói pályán, a midőn 1858. őszétől, Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

1884 őszéig s tehát 26 évig odaadó lelkiismerettel működött, — nem vigasztalhatta-e méltán magát azzal: „En sokaknak világítottam!” S ez a tudat nem boldogítja-e a lelket még az élet és halál végtusáiban is?

Igaz, hogy ő is csak néptanító volt, mint ez igen tisztelt gyűlés legtöbbjei, s tehát világra szóló tetteket, melyek nevét megörökítsék, nem vihetett végbe; de mint értelmes ember ő is élt és munkálkodott! Az emberi élet és az emberi erő pedig a társadalomra, s ez által az országra nézve is, egyike a legbecsesebb szellemi tőkéknek; mert hiszen mit ér a legjobb talaj s a termésnek minden kincse is ott, hol nincs elég ember és értelmiség annak értékesítésére?

Feledhetlen halottunk, kinek ez alkalommal ily nagy számban csakugyan végtiszteletet tartunk, — kitaró, fáradhatlan és lelkiismeretes munkás volt. Az ő munkássága elé széles mezeje tárult a lelki világnak. Hisz van-e dicsőbb és magasztosabb valami, mint az: midőn az emberi ész tudomány által fölnyitja a teremtés zárait, s észszerű, kitaró és fáradtságos munka által, a megteremtett kis emberből, mint a bányász a sziklák mélyéből, előhossa a szellemi kincseket, melyeket a nagy alkotó, a teremtő Isten oda elrejtett? Nem dicsőülve, nem megvigasztalódva érezheti-e ezeknek tudatában a halandó, bárminő sujtató körülmények között is magát? Terjeszteni a zsenge nemzedék között az igazság szeretetét, mivelni

fejleszteni a felebaráti érzületet, meggátolni és elűzni a tudatlanság és babona sötét éjszakáját, könyörületre szoktatni a szenvedők és szűkölködők iránt; mások becsülésére, szorgalmas munkára, minden jó, szép és nemes iránt fogékonynya nevelni, a honfiúi és honszeretet nemes érzületére ébreszteni az itju fogékony lelkületét, mindannyiunknak édes kötelessége, — de az volt, ünnepelt halottunk, Csia Istvánnak is.

Nála a közel hét évig fejlődött sorvasztó betegség által megtört testben is ép, még mindig elég vidám, és munkára kész lelket láttunk halála előtt alig pár hónappal is, midőn épen itt, e terem falai között, hol most emlékének szentelünk: fáradtságos munkájának utolsó gyümölcseit aratta. Még most is lelki szemeim előtt áll a kép, melyet utolsó vizsgája után akkor láttam, midőn Nagyságos Koós Ferencz kir. tanács és tanfelügyelő ur a már említett vizsgálatot, a növénydekekhez intézett szavakban melegen elismerőleg bezárta. —

Mekkora örömet, mily lelkimegyugvást lehetett e képről leolvasni! Pedig testben már akkor oly gyenge vala, hogy vizsgálata fölötti elismerő nyilatkozatomra csak nagynehezen, s fáradtságtól elnyomott hangon mondhatá: „Köszönöm, ez talán az utolsó, oda vagyok egészen.”

Csia István 1836-ban, Háromszékmegye Sepsiszentiván nevű községében született, székely nemes

toroklabb, Szász Magyaros községben pedig a hőkurut szórványosan jelentkezett.

A jelentések tudomásul vétetvén, az egyes szak-jelentésekre került a sor, a melyek között különösen négy közérdekű tárgy fordult elő.

Koós Ferencz kir. tanfelügyelő kérdést intéz az elnöklő alispánhoz, vajjon a községi jegyzők feljogosítvák-e a felektől szegénységi bizonyítványok kiállításáért díjakat szedni. Szóló azért említi ezt fel, mert egy esetben egy jegyző a tandíj elengedéséhez szükséges szegénységi bizonyítványok kiállításáért 100 féltől 50—50 krt. vett, egy másik jegyző pedig kisebb összegeket. A gyűlés ennek következtében felhívja a tanfelügyelőt, hogy a további intézkedések megtehetése céljából az esetről tegyen jelentést az alispánnak.

A második, nem kevésbé fontos ügy a kir. főmérnök előterjesztése volt. Több lelkész és tanító kérvényt adott be, hogy azon igavonó marhák után, a melyeket a fizetésükben birt. fekvőségek miveltetésére tartanak, utmunka váltás ne fizetessék. Tekintettel azonban arra, hogy ezen lelkészek s tanítók közül többen magán tulajdonnal is bírnak s határozottan nincs feltüntetve, ha vajjon a kérdéses igavonó marhák az egyházi avagy a magánterületek miveltetésére szolgálnak-e, a gyűlés kimondja, hogy mindenképp előt ezen körülmény biztosan kinyomozandó. Egyidejűleg azonban kiküldetik egy Gärtner Károly főmérnök, Schlandt Gottlieb s Tompa Sándor főjegyzőből álló bizottság, melynek feladata leendő egy állandó statutum kidolgozása, a mely egy s mindenkorra megállapítsa, mennyi fizeteskép használt földbirtok után tarthatnak az illetők egy pár igavonó marhát a nélkül, hogy utmunka váltásigot fizetnének utána.

Kapcsolatban ezzel beterjeszti a főmérnök a megyei utválság 1886. évi költségvetését.

A megyei tisztviselő előterjeszti Brassó város tanácsának a vízkérdésre vonatkozó igazoló s felvilágosító jelentését. A t. olvasó emlékezni fog, hogy a szeptember havi közigazgatási bizottság utasította a tanácsot, hogy minden egyéb ügyek félretételével intézkedjék a vízkérdés ügyében. Erre most a városi tanács egy hosszú lamentóban — németül — felel, a melyben chronologikus sorrendben mondja el mindazt, a mit ez ügyben eddig tett. Pedig, ha alaposan megvizsgáljuk végig azon a jelentésben, bizony csak azt látjuk abból is, hogy a városi tanács ezen fontos ügyben semmi életrevalót nem tett — legalább praktice nem.

A vízkérdés égető voltát tagadni nem lehet s még a tanács sem tagadja ezt; különösen égető ez a bolonyaiakra nézve, kiknek vagy egyáltalában nincs vizük, vagy olyan mintha a közárókból meritenék. Erre azonban a t. tanács azt javasolja, ne használja a lakosság ivóvíz gyanánt a vizet, hanem erre a célra hozasson ott a Jancsi réti kútról. Szép tanács! Csak-hogy a lakosság nem rendelkezik külön vízfordó cseledekkel, kiket félórányi távolságokra küldhetne vizért.

Minthogy a bizottság ez ügyben már most egyáltalában semmit sem tehet, annál is inkább, hogy a tanács oly szép ígéretekkel tud tenni, a tanács ezen jelentése „ez alkalommal” tudomásul vétetik.

Végül még csak egy tárgyat említünk meg. Miklossovics Sárának Ó-Brassó, Klastrom-utca egyik legnyilvánosabb helyén egy a közszemérmert sértő rossz hírű háza volt. Mindhárom megyei közigazgatási hatóság ennek eltávolítása tárgyában egyhanguan határozván, a fél mindennek dacára rendkívül folyamodott e határozat fölülvizsgálása céljából a belügyminisz-

terhez. Mintegy másfél évig húzódott ezen ügy, míg végre a belügyminiszter most értesíti a közigazgatási bizottságot, hogy a határozatot jóváhagyja, illetőleg tudomásul veszi. Ezzel azután végső megoldást nyert ezen valóban közmegbotránkozató hely. (Ugyanezen eljárás tételt folyamatba a belvárosi Szt. János utcában, templom s iskola közelében lévő nyilvános ház eltávolítása ügyében. Reméljük, hiszszük, hogy az eredmény ugyanaz lesz. Ez legutóbb kíváncsolt volna, mert ideje már, hogy ezen rossz hírű házak a belvárosból s egyáltalában nyilvános helyekről végképp eltávolíttassanak. Szerk.)

Miután még a gyűlés letárgyalta a többi folyó referádákat, az elnöklő alispán azt felosztatta.

Román lapszemle.

A n.-szebeni „Tribuna” november 10-iki számában egy, természetesen Szebenből küldött levelet közöl a bukaresti „Romanul” után, mely az erdélyrészi románok minden nyomorúságát az erdélyrészi köznevelődési egylettel hozza összeköttetésbe, de a mely egyúttal nagy szolgálatot is tesz a románok ügyének. Természetes, hogy a kultur-egylet akarata ellen teszi ezt a szolgálatot a románoknak, hogy meg ne hazudtassák ama történelmi szabály, mely így hangzik: „De-la Ungur Românul bine nu vede” azaz: „A magyartól a román jót nem lát.” Tehát nem a szabad-elmű kormánytól, a mérsékelt és független ellenzékől nem lát jót a román, hanem a magyartól. A magyar ellen kell izgatni a román. Jól van, tudomásul vesszük. Ugyan ebben a számban kiönti mérget a „Reunione adriatica” biztosító-társaság ellen, hogy ennek hivatalnokai a kultur-egyletet mint alapító és rendes tagok támogatták. „Ugy látszik, hogy e társulat ügynekei által magyar kulturcélokot kerget, intés — úgy mond — azon biztosítóknak, a kik a Transylvania társulatot elkerülik, melynek tagjai a kulturegylettel nem törődnek, lévén az igazgató tanácsban románok is.” Már most meg rajtunk volna a sor, figyelmeztetni lapunk olvasóit, hogy kerüljék az olyan pénz és biztosító-egyleteket, melyek a kultur-egylet ügyével nem törődnek.

Azt hiszszük, hogy ez nem szükséges. Van a Tribunánál még nagyobb veszedelem is ennél. Szeben magyarosodik — Sibiu ungurescu. A kultur-egylet fiókja alakult meg s mint ő értesült, nagyon zajos volt a gyűlés. Azon látszottak tanácskozni, hogy Szeben megmagyarosítsák. Kik? az állam hazafias hivatalnokai. Ez a szó hazafias guny akar lenni. Így van most divathan a Tribunánál, Gazetánál. Ugyan miért is nem hagyják azok a hazafiak a Tribunára Szeben sorsát! Ő már eléggé kipingálta, hogy a román népnevelési egylet által N.-Szebenben épített román leányiskolában felesleges valami az a magyar nyelv. Mi a „Tribuna” azon bánatában is osztozunk, — hogy a temesvári „Luminatorul” helyesebben: „Intinericul” ezután hetenként csak kétszer fog megjelenni. Mi nem vagyunk neki olyan rosszakarói, mint ő Moldván Gergely tanfelügyelőnek, a ki a „magyarok szolgája” „Sluga Ungurilor”.

Hát a „Tribuna” kinek a szolgája? Az ő kedves alapítóinak. Hogy az előtt ki volt a gazdája, vagy kinek volt szolgája, nem tudjuk, nem is akarjuk Ropantul tetszeleg magának, nem is mondja bizony ő a nationak, hogy ne ölj, ne lopj! Majd bizony beáll a magyar kormány szolgálatába! Ő nem mezei rendőr, ő igazmondó.

Ha azt akarja a magyar kormány és általában a magyar állam, hogy a Tribunisták segélyt adjanak, adják meg előbb, a mi őket illeti, a közrészből s akkor lesznek kötelezve és tehetnek. Tehát akkor sluga Ungurilor! Most kisebb dolga is nagyobb, hogy a kormány ügyét szolgája s nincs oka busulni, midőn a románokat meggondolatlan tettekre üzik. Ilyen meggondolatlan tetteink: 1. A szebeni esküdtseknek kezeibe letévése. 2. Az államsegélynek politikai ügynőkök kezeibe letévése. 3. A kultur-egylet alakítása. 4. A két század katonának Záránd hegyei közé küldése s a szathmári egylet adója, az egyházi kongresszus elhalasztása s meg más egyebek. Más, egészen más a magyarok szolgáinak a helyzetük, mert mint a magyarok látszólagos barátai, meg is mondhatnák ezeknek az igazságot. Nem tették, hanem még elhitették a magyarokkal, hogy a románok előbb-utóbb belenyugosznak a helyzetbe. Ők mérgeztették el t. i. az Moldván-fele románok, az összeütközést a Tribunisták és a magyarok között. Ők a hibások, ha a dolgok végre is odajutnak, hová ő nem akarják — ugyan már hová is akarnak? — t. i. botra és üszökre.

Mindezekből tehát világos, hogy a Tribunától a poporu ölhet, lothat, ő nem csendőr, hogy a poporura ügyeljen. Tegyük meg a tribunistákat jó hivatalokba s ez már más. Moldovának és mindazoknak a ro-

mánoknak, a kik eddig előhivatalt kaptak, nincs a poporu előtt hitelünk, mert Sluga Ungurilor, Bacă ne pee partea ce ni se cuvine din partea publica si atunci vom fi angageati si vom pute.” Ez talán nem azt akarja mondani, hogy adjon a kormány a tribunistáknak hivatalokat s aztán lesznek kötelezve; talán a din partea publica azt teszi, hogy állítsák vissza Erdély autonómiáját s csak azután adjanak hivatalokat. Jó lenne, ha a „Tribuna” világosabban szólna s gondolatainak javát ne dugná a sorok közé. Hanem ismételnünk kell, hogy a „Tribuna” eddigi magatartása bizalmat nem kelthetett. Annyit elismerőleg említünk meg, hogy a brassói gör.-kel. még nem is szervezett iparos-tanoneziskola felosztásáról Brassóból tárgyilagosságot közölt, sőt némileg ebben a „Gaz.” is megközelítette, de csak némileg; mert ő azt hiszi, hogy felekezettek is állíthatnak iparos iskolát. Nem tudná-e a „Gazeta”, hogy a helybeli róm. kath. egyház sem állíthatott iparos iskolát, hanem az addig a vasárnapi iskolába járó tanonezokat a helybeli városi és állami iparos iskolába utasította s így ma sem itt Brassóban, sem másutt az országban felekezettek iparos iskolát nem tartanak?

Ezt a jogot a törvény a községeknek és az államnak tartotta fenn.

Tehát nemzetiségi üldözésről szó sincs.

Czenkalji.

Brassómege az országos kiállításon.

XXXI.

A szoros értelemben vett elméleti oktatást a brassói állami elemi és polgári iskolák képviselték. Az elemi iskolák kiállították: részletes tantervöket, egy osztálynapló-jegyzetet, a tanulók írásbeli dolgozatait és rajzaikat. A részletes tanterv mutatja, hogy miként dolgozza fel a testület a törvény által kiszabott tananyagot, hogy mennyit vesz fel abból hónaponként, mily renddel és mily módszerrel kezeli az egyes tantárgyakat; ugyanennek megvilágítására szolgál az osztálynaplórészlet, melyen ki van mutatva, hogy október hóban a részletes tanterv óráról-órára miként vitetett keresztül. S hogy a világos képből semmi se hiányozzék, mellékelve van ezekhez egy kidolgozott mintalecke annak emutatására, miként lehet az olvasás tanításával kapcsolatban a szemléleti oktatást s nevezetesen a szemléleti képek használatát érvényesíteni. — Ha meggondoljuk, hogy akárhány elemi iskola van napjainkban is, hol a miniszterium által kiadott szemléleti képgyűjtemény a lomtarban diszeleg, a nélkül, hogy annak felhasználásával valaki törődne; ha tudjuk másfelől, hogy egyedül a szemléleti képek helyes, tapintatos felhasználása az a mód, melyen az olvasás tanítását az alaki képzés mellett értelemfejlesztővé, szívnemesítővé s általában az elemi oktatás központjává tehetjük: dicsérrel kell feljegyeznünk, hogy e testület a szemléleti képek használatának épen nem könnyű, de annál háladosabb kérdésével komolyan foglalkozott s annak bizonyos alakot adott — De még inkább dicsérnők, mert valódi szolgálatot vélnék részéről teljesítve az által, ha e téren szerzett tapasztalatait, tanulmányait szélesebb körben irodalmi téren is kifejtene.

Az írásbeli dolgozatok, az iskolák belső életének kifejezései, szintén kellő figyelemben részesültek s a szépírási- és fogalmazásban egyaránt fokozatos haladást tüntetnek fel. A használatban lévő irkák — úgy látszik — a tanítótestület utasításai nyomán készültek; a közönségesnél jobb papír s a vonalközök nagyságának az egyes osztályok szerint való fokozatossága által különböznek másoktól, a mennyiben az I. és II-ik osztály nagy vonalközei a felsőbb osztályokban már kisebbek lesznek, a legfelsőbbekben pedig egyvonaluakká változnak át.

Térképrajzaik minden délkör nélkül az iskolában szerzett benyomás után, talán azzal egyidejűleg készültek. Pontosságra természetesen nem tarthatnak igényt; de mint e nemű rajzok kezdeteit, kiválóan jóknak s talán nem tévedek, ha a tanítás eredményének középértékénél többnek tartom. Ugyazintén ki-elégítő a szabadkézi rajzok is.

A leányiskola kézimunka-tanításának fokozatos tanmenete az egyes minták alkalmazásának mutatójaival együtt a polgári leányiskoláéval egy könyvben van összeállítva. Szembetűnő bizonyítéka ez annak, hogy az állami leányiskola ez alsó fokán is a női kézimunka-tanításra nagy gondot fordítanak; kiváló szakértelemmel és utánjárassal vezetnek be kora ifjúságuktól növendékeiket leendő munkakörükbe, mit e helyen is elismeréssel kell kiemelnünk.

Az állami polgári iskolák kiállításában láttuk a növendékek szabadkézi és mértani rajzaikat, térképrajzaikat, számtani füzeteket és női-kézmunkáikat. — A szabadkézi rajzokra vonatkozólag álljon itt egy általános ismert szakember véleménye, ki a kiállítás-

családból. Gyermekeiket szülő községében töltötte, hol a legegyszerűbb oktatásokból kiképzését nyerte. 12 éves korában, 1848. márczius 18-án, midőn Bem Brassó városába vonult, atyját elvesztette, s 1849-ben mint árva fiú ment Seps-Szentgyörgyre a Galgóczi Antal vezetése alatt állott német tannyelvű iskolába, hol tanulmányait régi, de még ma is élő igazgatója állítása szerint oly kitűnően végezte, hogy őt az igazgató kérelme folytán, a hadügyi tanács 1853-ban, említett iskolánál, mint segédkező tanítót alkalmazta. Ott roppant szorgalma és a Galgóczi ur oktatása folytán, a nevelés és egyéb alapismeretek körében akkora haladást szerzett, hogy annak alapján őt igazgatója, okleveles tanítónak leendő kiképzetését végezt, a hadügyi tanácsnak ajánlhatá. Így lőn, hogy kincstári segélyen Prágába küldetett, hol az elemi népoktatásban és a siketnémák oktatásában kiképzését nyerte. 1857-ben, mint végzett tanítót, ismét a Galgóczi ur iskolájánál látjuk segédkezni. 1858-ban csakugyan a Galgóczi ur ajánlatára, Kovács püspök ő excellenciája által a Brassó-bolgárszeg külváros részi róm. kath. elemi népiskolához nyert kineveztetést.

(Vége következik.)

ban résztvevő összes polgári iskolák rajzait egy szaklapban bírálván, a többek közt így nyilatkozik: „Kevés, de alaposan! Ez látszik jelszavának lenni a brassói polgári iskola rajztanárának. A rajzkönyv, melyet ezen iskola kiállított, rendkívül tanulságos. . . . Az összeállítás mintaszerű. A rajzok osztályonként, fokozatos egymásutánjokban vannak rendezve, minden osztály rajzai előtt röviden a módszer van jelezve. De a követett rendszert is igen jónak kell mondanunk, mert a tömegtanítás legággabb alkalmazását látjuk itt, oly módszert, mely nem azon van, hogy az egyes kiváló tehetségű növendékeket lehetőleg magas fokra emelje, hanem azon, hogy az egész osztályban bizonyos foku egyenletes készséget teremtsen. Kiváltképpen azért dicsérem ez iskolát, mert azon kevés iskola közé tartozik, melyekben a plasztikus minták utáni szemléleti rajzolás rendszeresen gyakoroltatik. A tanmenetet egészben dicséréssel kell kiemelni, mint valóban természetszerűt és a rajzoktatás mai színvonalának megfelelőt.“

Legyünk türelmesek szászaink hibái iránt.

— Csevegések Hazaffy Jánostól. —
(Folytatás.)

Igen ám, de azelőtt hogy volt?

A korábbi században, a midőn a „Schulverein“ kihágásait még nem ismerték, a szászok a legszebb egyetértésben éltek a magyarsággal legkevésbé sem irítottak ennek nyelvtől, tulajdonjogi kérdésekben gyakran támogatták is egymást egy harmadikkal Szebenben, még akkor is ha ezen harmadik a magyar físcus volt. Erre nézve képesek vagyunk számtalan példát felmutatni. A királybírák mindkét nemzet kebeléből kerültek ki. Így például 1554-ben a szász Betlehemnek, Nagy-Szebennek királybírája a magyar Veres János és polgármestere Haller Péter volt. Az írásbeli hivatalos közlekedés szászok és magyarok közt bizonyíthatólag már 1557-ben magyar nyelven folyt, bár a főbb hatóságok egymás között néha a latint és német nyelvet is használták. A szászok régebbi okmánytárai csak úgy hemzsegek a magyar ügyiratoktól.

1583-ban a Krakón székelő Báthory István (en-nyel király*) az erdélyi kormányzóknak magyar nyelven küldi meg rendeleteit.**) Bethlen Gábor, I. és II. Rákóczy György, Barcsai Ákos, Apafi Mihály, Tököly Imre és még többen a fejedelmek közül legfontosabb rendeteteiket, bármely nemzetiséget illeltek azok, magyar nyelven adták ki.

Ezen magyarizmus végett soha egy szász sem panaszkodott a német nemzet szent római birodalmában, pedig akkor igen sűrűn látogatták az ottani egyetemeket!

De ezekenl még többet mondok a szász hátrahozóknak:

Az erdélyi németek universitása (Die Universität der Teutschen in Siebenbürgen) így nevezték a korábbi századokban, még midőn a separatistikus viselkedőket nem bántotta a „szász nemzeti univeritás“-t; tehát az erdélyországi németek univerzitása, a hányzor érdeke kívánta, vissza nem riadt soha a magyar nyelv használatától, s mondhatni azt ügyesen is kezelte.

Igy történt ez 1628-ban is, azon alkalomból, a midőn a szászvárosi polgárság annak gyanujában állott, miszerint a nemzeti kötelekből kiválni akar. Az egyetem nevében kiszállott küldöttség Szászváros polgáraihoz oly magyar beszédet intézett, a melynél salangosabbat kívánni sem lehetett. Ezen beszéd, mely — a nemzeti — és N.-Szeben városi irattár 336-ik iratalszáma alatt őriztetik, nagyon érdekes, különösen azért, mert arról is panaszkodik, hogy a nemzeti kötelekből való hasonló elszakadási törekvések már azelőtt is gyabrabban merültek fel. Ebből csak azt lehet következtetni, miszerint már abban a korban sem volt az univerzitás uralma a nép előtt különösen Szebenben.

A ki tehát el nem szokott attól, hogy saját fejelel gondolkozzék és saját szemével lásson és a kin szellemi restség annyira nem vett erőt, hogy szajkó száján után mondja azt, mit másoktól hall, azt ismét a könnyűen beláthatja, miszerint a nagy zaj, mit a szászok és társaik az állítólagos magyarizálás ellen emelnek; és az ügyetlen nevetséges különbség, melyet a „Magyaren“ és „Ungarn“ öröktől fogva hasonértelmű szó között erőnek erejével becsempészni akarnak, egyeb fures mesterfogásnál, mely a könnyenhiúságra számítt.

„Gelänge es den Magyaren, was sie erstreben, unabhängiges Magyarenreich in Ungarn zu gründeten,“ már ezen kétely magában is elég alkalmas, az

erkölcsben, és mindazokba való hitünket megingatni, mi előttünk szent és drága! Igen „das schrecklichste der Schecken, ist der Mensch in seinem Wahn!“

Hiába való, hogy a legnagyobb történelmi buvárok, mint például: Müller Johannes, Raumer, Pölitz, Schlosser, Beck, Becker, Rottek, Gindely és sok más más nemzetek törvénytudásairól nem is szólva, ezeket úgy sem értik, — mondom, hiába, hogy azok mindannyian, a legjobb történelmi források nyomán állítják, hogy Ungarn s Magyarenreich ép ugyanazonos, a mint Ugren, Hungarn, Ungarn nem, szászok, nem oláhok, tótok vagy szerbek, hanem magyarok! mondom ez mind hiába való, ha olyan „mit gründlicher Wissenschaftlichkeit“ szerkesztett lapok, mint a „Kronstädter Zeitung“, mit Respekt zu melden és ennek patronusai el nem ismerik!

De ezen otromba megkülönböztetés a szászföldről már is messze elszivárgott; mi szükségessé teszi, hogy a kevésbé tájékozottaknak és kételkedőknek, a történelem világításánál megmutassuk, mi való a dologban és mi nem; egyszersmind azt is konstatálódó, hogy miképpen csinálnak a szenvedélytől és érdektől elbódult szász hátrahozókat világtörténetet.

Maradjunk hát a német történetíróknál; ezekre tán még nem süttöttek reá a „Renegatus“ bélyeget, és lehet, hogy a magyar kormány még nem fogadta őket bérbe. Vegyük elő Rotteck Károlyt, tizenharmadik eredeti kiadásában. Az 5-ik kötet 15-ik §-ban „Die Ungarn“ czim alatt ezeket olvassuk:

„Durch die Zersplitterung des mährischen Reiches wurde Teuschland mit den Hungarn in feindselige Berührung gebracht“. . . . „Wir haben schon früher (B. IV. S. 66) die zweifelhafte Abkunft dieses furchbaren Volkes bemerkt. Es selbst nannte sich und nennt sich noch, nach einem seiner Stämme: Madscharen“. . . .

§. 17. Fortsetzung. Diesen ganzen Zeitraum hindurch regierten das madscharische Reich Fürsten aus Arpads Haus“. . . Tehát a „Magyarenreich“ a a szászok réme a tizedik század kezdetén már bevezett tény volt, s így a szászok iszonya nagyon is elkésett.

(Vége következik.)

Kulturegylet.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ brassóme gyei főkegylet tagjai közül tagsági díjait befizették: (X-ik közlemény.)

Tiszt. Fejér Gyula, Brandschott Frigyes rendes tagok 2—2 frt; Biró Sándor pártoló tag 1 frt; Stadach Gyula alapító. 11-ik rész.) 10. Fejér Gyula bár czakönyve ntán 2 frt 50 kr. Összesen 17 frt 50 kr. Nagy István egy társaságtól 14 frt. Összesen 31 frt 50 kr.

Az előbbi közlemény e lapok 118-ik számában 785 frt 59 kr s egy régi ezüst huszas. A mostani val 817 frt 9 kr s egy régi ezüst huszas.

Dalestély.

A mi megnesemíti a keblek érzelmeit —, a mi hí tolmácsa s képviselője a hazaszeretet- és nemzeti érületnek-, a mi szeretetets barátságot hint szét még a jéghideg szívekbe is, hogy azok megértve s támogatva egymást, közös erővel igyekezzenek felépíteni a nemzeti művelődést és művészetet, melynek nyelvén a világ minden művelt népével érintkezhetünk: az a magyar dal. És a kik egy ilyen feladatnak állanak szolgálatában, a kik dal által terjesztik a hazafiságot, hazaszeretet, hirdetik az együvé tartozás elvének érzetét, a kik a szeretet és őszinteség egyszerű eszközeivel igyekeznek széttörni a válaszfalakat ember és ember között, szóval a kik az egyenlőség, testvériség, és szabadság zászlójával kezükben kis és korlátolt körükben is arra hatnak, hogy a brassói magyarság szellemi erőben és hazafias érzelmekben erősödjék, izmosodjék: azok a magyar Dalegylet tagjai is.

Ezen magyar „dalegylet“-nek folyó hó 7-én tartott s a jelen évben harmadik rendes dalestélyéről akarjuk elmondani röviden kritikánkat.

Ennyi és ilyen közönség előtt a dalegylet soha nem énekelt. Az a kedélyhangulat, s az a feszletlen megférkezés egymás mellett, igazán keblünk mélyére hatott s egy jobb jövő reménységével szórakoztatott.

Az egyesület és az estély iránt érdeklődő közönség csoportos hullámozása miatt a 7 számból álló rövid műsor csak 8 1/2 órákor vehette kezdetét. Az 1. 2. 5 és 6 számok alatti férfikarok az egyleti tagok ügy szeretete és tehetségétől valamint Frank karnagy k tartó szorgalmából joggal megvárhatott készséggel és precízitással adattak elő.

A férfikar ma úgy énekelt, hogy énekeivel nem csak a mi szerény, de a jelenvolt diszes közönség teljes meglepődését is fejezőn érdemelte ki. S noha

igen ohajtandónak tartjuk, hogy mind a férfi- mind a nőikarok alkalmas, és tehetséges erőkké szaporíttassanak, a mire fel is hívjuk az elnökség figyelmét — az elért eredményhez szívből gratulálunk.

A 4. szám alatt a 16 tagból álló nőikar adta elő zongora kíséret mellett Taubert V. Esti dal-át; a 7. szám alatt pedig a vegyeskar remekelt úgy Oesten M. Föl tánczra című keringőjével, hogy tőlük az őszinte elismerés koszoruját, a méltó dicséretet még az ellenség sem vonhatja meg.

Egyik legszebb pontját a műsornak dr. Matyéka Károly főreáliskolai tanár meglepően gyönyörű szép hegedűjátéka képezte, Ch. Bériót egyik Fantaisie-ját adván elő olyan szababosszággal, művészi könnyedséggel, mely érzéssel, a milyent hallani ritkán van itt alkalmunk. Matyéka urban a technikai ügyesség a kiváló tehetséggel, a könnyűség a mély és valódi érzéssel bámulatos módon van párosulva.

S nem mondunk sokat, midőn abbeli meggyőződésünknek adunk nyílt kifejezést, hogy Brassóban ma Matyéka ur kezében van az a lant, melyről a költő mondá:

„Nem is tudom, négy kis húrban
Annyi érzés hogy fér meg.“

Matyéka tanár az, kit mint igazi, hivatott művészt a közönség először is siri csennel, éber figyelemmel, azután meg szünni nem akaró tapsviharral jutalmazott, — ő, kit az annyira gyűlölt kritika is kér, hogy nekünk, a brassai közönségnek sok ily élvezetes percet szerezzen.

De midőn az erkölcsi eredményről illetve az egylet ily sikeres működéséről megemlékeztünk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a közönséget sem, s konstatálunk kell, hogy közönségünk egyfelől az egyesület iránti érdeklődéséből, másfelől az erdélyrészi közművelődési egyesület brassói fiókjá felhívásának kifolyásából igen szép érdeklődést tanusított az estély iránt, szép, válogatott és nagy számban jelenvén meg ott. Így van ez jól, így kell ennek lennie, mert ha így lesz, lehetünk csak nagygyá izmossá! —

A közönség illetén érdeklődésének tudható be már az a nagymérvű anyagi eredmény is, melyet ezen est hozott, midőn — mint megbízható forrásból értesülünk — a bruttó bevétel, ide számítva a tombolát is, mintegy 330 frtra tehető.

A műsort kedélyes tánczmulság követte, mely a késő reggeli óráig tartott; s a történeli hűség kedvéért jegyezzük meg csak, hogy a harmadik négyest éjféltutáni félöt órákor 60 pár tánczolta.

A dalegylet ez estélyével is beigazolta, hogy vezetése kiténő kezekben van s mi nem késünk ez alkalommal is elismerésünket kifejezni az elnökségnek, választmányának s működő tagoknak.

Színház és irodalom.

Tegnapelőtt kedden Schiller születése napjának (nov. 10) megünneplésére a nagy költőnek egyik legelső, genialis alkotása „Ármány és szerelem“ cz. szomorú játéka hozatott színre. Több mint száz év telt már el, hogy e darab a benn foglalt sok tulzás, természetellenesség s pathos daczára örökké ifjan s megkapóan színadi életképességét bizonyítja. A két főszerep Luiza s Ferdinand Felmsann k. a. s Wurm urban hivatott személyesítőkre talált; utóbbinak különösen pathetikus helyei jól sikerültek. Kár, hogy Löffler k. a. Ladi Milford nagy mértékű indispozicziója a darab két nagy sarkalatos jelenetét (találkozása Ferdinánddal, s később Lujzával,) minden hatásától megfosztotta. A többi szereplők élvezetes ensemblet nyújtottak. Az est bevezetéseképen Mendelssonhn koncert-ouvertureje „A hebridák adatott elő Wein ur színházi karnagy vezetése alatt városi zenekarunk által. Az onverture vége szinte a képtelenségig gyorsított tempóban játszattott, a hatásnak s jó izlésnek nem épen előnyére.

Husák Matild k. a. zongorahangversenyét tegnap ép oly csekély számú közönség előtt volt kénytelen adni, mint annak idejében az első. A kiasszony előnye: brillans technika, mely érzelmű előadása, a kifejezésetli tagolása a bemutatott daraboknak, most is a választékos műsor keretében érvényesültek. Ját szotta Lisztnek ép oly nehéz mint hálátlan E-mol Concert solóját, Beethoven appassionatejának első s utolsó részét, melyben azonban helyenkint tulforcirozott hangszínezést tapasztaltunk, Hummelnek floriturákban bővelkedő H-moll Largoját, azonkívül Chopintól, Dvorkától, Thalbergtól stb. a csekély számú, de elismerésével nem fukar közönség előtt. — Schmid M. k. a. kedves megjelenésével, rokonszenves hangjával énekelt magyar s német dalokkal, szívesen fogadott változatos tósságot hozott a műsorba, melynek egyik számát még Knapenur, a városi zenekar hangversenyestette,

*) Ki a Szászoknál még ma is nagy tiszteletnek örvend.

**) Lám a chauvinista

eljárásán a művésznővel Reinholdnak általunk eddig még nem ismert Sonatájának első tételét kifogástalan precizitással s tisztasággal. Schmid M. k. a. énekeinek kíséretét Jaschik Gy. karnagy ur végezte a töle már megszokott discretioval s szakavatottsággal.

Helyi és vidéki hírek.

Öngyilkosság. Bölöni származású Kozma József festősegéd, 38 éves, református, f. hó 10-én a brassói és keresztényfalvi erdők közt felakasztva találtatott. A hulla valószínűleg már több nap óta csüngött a fáin. A tett oka eddig ismeretlen.

Jótekonysági estély. A „brassói róm. kath. jótekonysági egyesület” által 1885. évi november hó 14-én a Nr. 1. vendéglő nagytermében az árva és szegény gyermekek javára táncczsal egybekötött zeneestélyt rendez. Az estély műsora igen szép s változatos s tekintve,

hogy ez egyeslet estélyei a legsikerültebbek szoktak lenni, hiszszük, hogy ez is fényes sikert arat.

Rögtöni haláleset. Asztalos Dénes, sz.-udvarhelyi születésű, 45 éves munkásember, ki Plojestról f. hó 10-én érkezett Predealra bevásárlás végett, ott rögtön elhalálozván, a predealai szolgabírói hivatal sürgőnyi megkeresése folytán Litsken alkapitány és dr. Nussbacher városi orvos Predealra kiszállott s a helyszínen konstatálta, hogy ezen egyén, ki szivgyörcsben már gyakran szenvedett, szivhüdben halt el. Az elhunyt nőt és 8 kiskorú gyermeket hagyott hátra.

Kitüntetés. Ő felsége, f. évi november hó 4-én kibocsátott legfelső kéziratával, gróf Szechenyi Pál földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszternek az első osztályú vaskoronarendet díjmentesen adományozta.

Az erdélyrészi közművelődési egyeslet nagyszabedű fiókja, mint levelezőnk értesít — vasárnap megalakult. Elnök: Miklós István pénzügyi tanácsos, 1-ső alelnök:

Ninger Ignác róm. kath. plébános, 2-od alelnök: Veress Ignác gymn. igazgató; tikár: Vermes Imre tanár, pénztárnok Kabdebó Péter, ellenőr: Tangi József, választmányi tagok: Bene Róbert, Jancsi Sándor, Radnótfai Gábor, Szabó Lajos, Robinstein Samu, Nagy Dénes.

Alsó-Rákos vasuti állomásról ismét 28 frt. 38 kr. adományt vettünk a kultúregylet javára. A pénzt átszolgáltattuk az elnökségnek, az adakozók névsorát csak jövőre hozhatjuk.

Megfagytak. Dénes István zilahi fazekasiparos neje, Tóth István fuvaros fogatával Nagykárolyba igyekezett múlt hó 29-én. Az utban érte őket a 31-iki hideg havas idő s különben is gyengén levén öltözve, a hidvégi határban, az ut közepén megfagytak.

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**
Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**

H I R D E T M É N Y E K.

Sz. 49911/1885. — IVa.

(263) 1—1

Szám 445/1885.

(261) 1—1.

Államfogyasztási adóhaszonbéri póthirdetmény.

A nagy-szebeni m. kir. pénzügyigazgatóság részéről, kapcsában a folyó évi november hó 4-én 48954. szám alatt kibocsátott fogyasztási adóhaszonbéri hirdetménynek, ezennel közhirrre tétetik, miszerint a bor- és hus-, valamint cukor- és sörfogyasztás után fizetendő fogyasztási adónak Brassó városában leendő beszedésére folyó 1885. évi november hó 18., 19. és 20-ik napjaira kihirdetett nyilvános árverésnél az adónemek egyenként vagy két és több adónem is együttesen, a zárt városok vagy a nyílt községekre való beszedési módokat mellett és a marhák-nak a levágás alkalmával megadóztatására való korlátozással vagy a nélkül is bérbe adatnak, illetve ajánlatok elfogadtatnak.

Nagy-Szeben, 1885. november 8.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a brassai tekintetes kir. bíróságnak 4897/85. sz. a. kelt végrehajtást rendelő és a brassai tekintetes kir. járásbíróságnak 8125/1885. sz. a. kiküldetést tartalmazó végzése folytán Hintz Teréz javára Bedners János és neje ellen 222 frt 83 kr. tőke, ennek 1880. év november hó 1. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 18 frt 15 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 360 frtra becsült ingóságok, u. m.: lovak, bivalok és egy szekér, nyilvános árverés útján el fog-nak adatni.

Mely árverésnek a 8125. — 1885 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis O-Brassó, hosszú-utca 161. hsz. alatt leendő eszközölésére 1885. évi november hó 16-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett

ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni, a netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az említett t. cz. 111. 112. §-a alapján az árverezés megkezdéséig érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-ik évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Kelt Brassó, 1885. október hó 31.

Borsos,
kir. bir. végrehjtó.

S Z Á L L O D A !

EUROPA SZÁLLODA

Brassó, Erdély,
teljesen új és felette kényelmesen berendezve ajánlja

— 22 díszesen berendezett utazószobáját —

gyors és pontos szolgálat és igen méltányos árak mellett a t. utazó uraknak.

Ez egyetlen szálloda a város közepében, alig 70 lépésnyire a főpiactól s már ezáltal is nagy kényelmet nyújt.

Ezen szállodával kapcsolatos kitűnő vendéglő, a hol havi bérletek teljes étkezésre is elvállaltatnak, valamint kőbányai süresarnok is, a melyek által a n. é. közönség kívánalmainak minden irányban elég van téve.

Szíves támogatást és részvételt kér

Kiváló tisztelettel
BARTHA ISTVÁN
szálloda- tulajdonos.

(219) 15—

KITÜNŐ KONYHA S JÓ ITALOK!

Szám 3793 — 1885.

(258) 3 3

Hirdetmény

a folyó évi adóelőírás tárgyában.

Miután az 1885. évi adókivetés és adóelőírás a folyó évi adókönyvekben már teljesen befejezve van, az 1883. évi 44. törvényzikk 36. §-a értelmében az összes adózók ezennel felszólíttatnak, miszerint az adókönyvecskéikkel a folyó évi adó-

tartozása előírása, illetőleg az adókönyvecskéik kiegészítése eszközölése végett az alólírt városi adóhivatalnál legkésőbb folyó évi november hó 15-éig jelentkezzenek, minthogy igazolatlan mulasztás esetén 1—5 forintig terjedhető pénzbírság az illető mulasztó féltől be fog szedetni.

Brassó, 1885. szeptember 10.

A városi adóhivatal.

NEIDLINGER G.

Brassó, nagy-utca, 492. szám alatt.

NEIDLINGER G.

Brassó, nagy-utca, 492. szám alatt.

Az eredeti SINGER-féle varrógépek

— a világ legjobbjai, —

és egyszerű s tartós szerkezetük miatt minden más géppel szemben előnyben részesülnek.

Brassóban valódi minőségben kapható egyedül

Neidlinger G.

ezég raktárában: Nagy-utca, 492. szám alatt.

(79c) 8 - 10

Sorsjegyek 12, 18, 24, 30 s 36 havi részletfizetésre

a Pesti magyar kereskedelmi banktól.

Részvénytőke 5 millió forint.

A nagyérdemű közönség könnyebbítésére a „Pesti magyar kereskedelmi Bank” elhatározta, a budapesti értéktőzsdén jegyzett sorsjegyekre az 1883. évi XXXI. törvényzikk alapján igen kis havi részletfizetésekre törvényesen bélyegzett részletiveket kiadni, s ezen üzletág toganatosításával Adler L. Jakab helybeli váltóüzletét bízta meg

Adler L. Jakab váltóüzlete Brassóban
ajánl a n. é. közönségnek

SORSJEGY-RÉSZLETÍVEKET

kiadva a PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK által

* a vevő kívánsága szerint 12, 18, 24, 30 s 36 havi részletfizetésre. *

Az első részlet készpénzfizetése után a vevő már törvényes tulajdonosa a részletiv lejártá előtt netalán tett nyereségének.

Egylegre kaphatók a következő részletivek:

25 drb	Magyar	9.25	10.50	12.41	14.48
9 "	Vörös-kereszt-	3.33	3.78	4.47	5.61
6 "	sorsjegy	2.22	2.52	2.98	3.74
3 "		1.11	1.26	1.49	1.87
15 drb	Osztárk	8.55	9.75	11.55	14.48
6 "	Vörös-kereszt-	3.42	3.90	4.62	5.79
4 "	sorsjegy	2.28	2.60	3.08	3.86
2 "		1.14	1.30	1.54	1.93
Bécs városi sorsjegy		5.—	5.66	6.71	8.43
Szerb 3% járadék-sorsjegy		1.26	1.44	1.70	2.13
Tisza-szabályozási sorsj. 4%		4.91	5.59	6.61	8.30
Magyar járadék egész		4.75	5.40	6.35	8.03
Hitel-sorsjegy		7.08	8.06	9.53	11.97
1864. évi állam-sorsjegy		6.84	7.79	9.20	11.56

Ugyanitt más sorsjegyekre is kaphatók részletivek.

Különös előnyben részesül a részletivek vásárlója az által, hogy a havi fizetéseket nálam eszközölheti, mi által a fél már portóban is egy részletet megtakarít. Ugyan nálam készsággal adatkak szóbeli s írásbeli felvilágosítások.

A budapesti magyar kereskedelmi bank részletiveit újból ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe, annnyival is inkább, mert érintkezésbe jó a főváros legrealisabb pénzintézetével, mely a törvényes százaléknál többet nem számít.

Kiváló tisztelettel

Adler L. Jakab,
váltóüzlete. Főter, Virágsor.

(239) 12 - 30

Brassó, főter, virágsor.